

Attester

Specialeuddannelsen i almen medicin
Praktiserende læge Jette Dam-Hansen

- Overordnede regler og gode råd
- Arbejdsmarkedet
- Socialt-lægeligt samarbejde
- Forsikring og Pension
- Kaffe

Disposition

- Oversætte det lægefaglige til ikke læger
- Skrive det ind i en forståelig sammenhæng
- Bekræfte oplysninger
- Kontrolfunktion ?
- Nødvendig del af lægearbejdet

Hvorfor attester?

Autorisationslovens § 20, stk.1:

”En autoriseret sundhedsperson skal ved udfærdigelse af erklæringer, som vedkommende afgiver i sin egenskab af autoriseret sundhedsperson, udvise **omhu** og **uhildethed**.”

- Ikke partsindlæg, upartisk
- Husk habilitet - Ikke familiemedlemmer, venner

Lovgivning

- Formular attester
- Øvrig attester – fri attester

Attest typer

- Sundhedspersonens navn, autorisationsID, virksomhedsadresse og uddannelse (herunder eventuelle speciallægetitel).
- Tydelige identifikation af patienten
- Hvorvidt du er patienten sædvanligvis benyttede læge
- Sundhedspersonen skal anføre sin vurdering af patienten og medtage de forhold i erklæringen, som sundhedspersonen finder relevant for at kunne opfylde formålet med erklæring

Bekendtgørelsen

Bekendtgørelse om afgivelse af erklæringer:

”En erklæring skal indeholde oplysninger om:
Hvilke oplysninger i erklæringen der beror på
sundhedspersonens egen undersøgelse af
patienten, og hvilke der stammer fra patienten selv,
tredjemand eller patientjournaler m.v. ”

Bekendtgørelsen

- Pt. chikaneres af sin arbejdsgiver på arbejdspladsen
- Pt. oplyser, at hun chikaneres af sin arbejdsgiver på arbejdspladsen

Hav kilden på plads

Sundhedsloven § 37

- Patienten har på anmodning ret til indsigt i egen journal hos sin egen læge
- Max 7 hverdages svartid, udgangspunkt ingen honorar

Aktindsigt

Sundhedsloven § 43 og 44

- Med patientens samtykke kan sundhedspersoner til andre formål end behandling videregive oplysninger om patientens helbredsforhold....
- Skriftligt samtykke, max et år gammelt

Videregivelse

- Vi skal hjælpe vores patienter med, at fortrolige oplysninger ikke spredes unødvendigt
- Det er under pres grundet patienters egen adgang til journalen

Aktindsigt / Videregivelse

- Tænk på hvad attesten skal bruge til – prøv at sæt dig i modtagers sted.
- Husk ikke at attestere mere end du ved
- Husk at være uhildet
- Skriv dansk!

Gode råd

- Skeln mellem hvad pt oplyser, det du ved og hvad du har oplyst fra tredje part
- Kilder: Egen journal, epikriser, journal fra anden læge
- Anamnesen: Pt. fortæller, oplyser, siger, nævner.
- Om du er personens sædvanlige læge
- Objektiv undersøgelse: Der er ..., jeg finder
- Brug anerkendte diagnoser (ICPC /ICD10)

Attestprog 1

Vurdering:

- Præsenter kort præmisserne – det er konstateret, at.. pt. klager over ..., har symptomer på ..., ved undersøgelsen her findes
- Derfor finder jeg, vurderer jeg, skønner jeg, at
- Aldrig: kan ikke se at, kan ikke forestille mig at osv.
- Og slet ikke: "...at pt. derfor bør have førtidspension, fleksjob".
- Bliv på egen banehalvdel!

Attestprog 2

DU ER SUND OG RASK, BARE
TAG DEN MED RO NOGLE DAGE...

- OG HVEM HAR SÅ
BETALT DIG FOR AT
SIGE DET ?!

Den ansatte skal give meddelelse om sygefravær ved arbejdstids begyndelse.

Arbejdsgiver skal have sygesamtale med den ansatte senest ved 4 ugers fravær.

Den ansatte kan efter 8 ugers fravær anmode om fastholdelsesplan.

Arbejdsgiver kan anmode om

- tro-og-love-erklæring fra den ansatte.
- lægeattest ved sygefravær

Sygedagpengeloven §36 – at fraværet skyldes sygdom

Arbejdsmarkedet

GRUPPEARBEJDE

- Hvornår skal man sygemeldes?
 - Hvornår kan man være sygemeldt?
 - Sygemelding kræver sygdom – så hvad fejler du?
 - Hvordan ved lægen at patienten er syg?
 - Hvad med problemer på arbejdspladsen – er det sygdom?
 - Hvad kan lægen gøre?
 - Hvem kan ellers ”gøre noget”?
 - Hvordan bliver patienten rask igen?
 - Og hvor længe skal sygemeldingen vare?
-

Der må jf. Helbredsoplysningsloven ikke videregives diagnoser eller helbredsspecifikke oplysninger til arbejdsgiver.

Der er undtagelser, hvor arbejdet forudsætter helbredsundersøgelser, fx lokomotivførere, oliechauffører, boreplatforme.

Hovedregel : Mulighedserklæring – arbejdsfastholdelse

Alternativ : Friattest

Lægeattest ved sygefravær

- Arbejdsmarkedsstyrelsen gør opmærksom på, at praktiserende lægers ressourcer er begrænsede og bør benyttes bedst muligt. Lægerne bør derfor inddrages i situationer, hvor en lægefaglig vurdering er begrundet i et konkret behov og vil være nyttig for arbejdspladsen og for arbejdsgiveren.
- <https://star.dk/media/1408/eksempler.pdf>

STAR – om brug af lægen

Attesten kan udfærdiges uden aktuelt fravær.

Attesten påbegyndes på arbejdspladsen, side 1

(1) Arbejdsgiver og medarbejder

- identificerer den **aktuelle funktionsnedsættelse** og
- dennes **betydning for arbejdet**. De bør give
- forslag til **kompenserende foranstaltninger**.

Mulighedserklæring

Lægens bord, side 2:

- Virker forslagene fornuftige?
- Ændrer patientens forklaring vurderingsgrundlaget?
- Hvad hvis der ikke er anført kompensationsforslag?
- Har lægen bedre forslag
- Varighed?

Mulighedserklæring

Tekst til brev til pt:

NN har dd været i min klinik i anledning af arbejdsgivers anmodning om friattest. Tilfældet er jf. Arbejdsmarkedsstyrelsens vejledning ikke egnet til friattest.

Jeg vil anbefale, at der i stedet udfærdiges en Mulighedserklæring.

Mvh

mig

Mulighedserklæring

Pt. skal aktuelt være fraværende.

- hvilken periode
- sygdom som årsag til uarbejdsdygtighed
- skøn over fortsat fravær

Mulighedserklæring + Friattest medgive patienten
Regning

Friattest

Ovennævnte Søren Johansen, der er patient hos mig, har været uarbejdsdygtig siden 14. marts 2025 pga sygdom. Sygdommen forventes at vare yderligere 3 uger fra dags dato.

Eksempel friattest 1

Ovennævnte Marie Nielsen (MN), der er patient hos mig, har været syg siden starten af januar 2025 og er set her første gang i dette forløb 6. februar 202.

Sygdommen har medført væsentligt nedsat studieaktivitet.

Det forventes at MN vil kunne genoptage studiet med normal aktivitet fra 1. juni 2025.

Eksempel friattest 2

Erstatningsferie

- Hvornår er man for syg til at holde ferie?
- EU harmonisering af lovgivning - Ferieloven
- 5 dages karenstid, men sygedagene kan godt være spredt over flere ferieperioder
- Lægelig dokumentation
- Skal udstedes ved aktuel sygdom
- Hvis pt ikke hjemme, opsøge stedlig læge

Erstatningsferie

Socialt-lægeligt Samarbejde

2023

Lægeforeningen
KL

- **Godt samarbejde kræver gensidig forståelse og respekt!**
- Læs anmodningen grundigt. Vi er ikke forpligtiget til slavisk at svare alle spørgsmål, men at belyse det ønskede
- Er det den rette attest? Hvis i tvivl eller nej, så kontakt sagsbehandler og diskuter det! De bider ikke
- Returner anmodning, hvis ikke pt kontakter dig
- Overhold tidsfrister. Hvis det kniber ring/mail til sagsbehandleren

Læger.dk -> Råd og støtte -> Attester

-> Kommunale attester -> Socialt-lægeligt samarbejde

Socialt lægeligt samarbejde 1

- **LÆ 125** Statusattest

Ingen aktuel kontakt.

Redegørelse på grundlag af journal. Belyse, men ikke nødvendigvis besvare alle spørgsmål. Pligtattest!

- **LÆ 165** Forslag om socialmedicinsk sagsbehandling
Når lægen ønsker, at kommunen tager initiativ. Ingen honorar

Sendes som korrespondance

Socialt lægeligt samarbejde 2

- **LÆ 145** Generel Helbredsattest
Typisk langvarige og komplicerede sager evt. pension
Fremmøde attest
Kan afvises pga travlhed, MEN tænk dig om først!
- **LÆ 135** Specifik helbredsattest
Ét helbredsproblem, IKKE flere -> da GH
Fremmøde attest
Kan afvises.

Socialt lægeligt samarbejde 3

- **LÆ 225** Kronisk sygdom
Bruges § 56 sager, der sparer arbejdsgiver for karens
Fremmøde attest
Minimum 10 fraværdsdage pr år
- **LÆ 100** Videregivelse af helbredsoplysninger til
anden aktør

Socialt lægeligt samarbejde 4

- Nytilkomne flygtninge
- LÆ 141F svar på LÆ 145
- Lov 1/7-2013
- Led i kommunens integrationsindsats
- Undersøgelsen skal ikke laves af egen læge
- Behovsbestemt tilbud om undersøgelse
- Ikke pligt attest
- Fremmøde attest

Socialt lægeligt samarbejde 5

LÆ 265

- Obligatorisk ved start i rehabiliteringsforløb
- Pligtattest
- Fremmøde attest
- Fremadskuende vinkel
- Fokuser på det der påvirker funktionsevnen
- Husk objektiv undersøgelse, punkt 2.2

Socialt lægeligt samarbejde 6

- **LÆ 285** Attest til sygedagpengeopfølgning
- Fra 1/1-20 ikke obligatorisk
- Pligtattest
- Kort frist
- Fremmøde attest
- Brugen af denne er meget kommuneafhængig

Socialt lægeligt samarbejde 7

- Arbejdsevnen er i denne sammenhæng et specifikt socialfagligt begreb, og derfor skal vi som almen medicinere ikke udtale os om det. Anvend gerne funktionsevne
- Beskriv gerne funktionstab, men undlad at vurdere på, hvor meget borgeren kan arbejde eller hvad kommunen i øvrigt bør gøre i den pågældende sag.

Begreber

25 uger

Forlængelse af sygedagpenge – evt. LÆ 135
Komplekst forløb – LÆ 265

Opfølgning ved sagsbehandler hver 4. uge

8 uger

Inddeles til forskellig indsats
LÆ 285 / LÆ 125 afleveres, grundlag for 1. opfølgning

6 uger

LÆ 285 / LÆ 125 rekvireres måske hos egen læge

5 uger

Ansøgning om sygedagpenge sendes til kommunen
Arbejdsgiverperioden (30 dage)

Dag 0

Borger sygemelder sig

Varighedsbegrænsningen sygedagpenge:

5 måneder: tænk på formuleringen ved attest på dette tidspunkt!

Eksempler på formuleringer:

Prognosen er god. Det forventes at XX genvinder fuld funktionsevne ift sit arbejde. Der forventes ingen skånehensyn

eller

Det forventes at funktionsevnen genvindes og arbejdet kan genoptages på fuld tid på normal vilkår uden skånehensyn

Sygedagpenge

- Forlængelsesregler: mange
- Hvis ingen forlængelsesmulighed -> overgår til jobafklaringsforløb
- Ydelse svarende til kontanthjælp
- Skal forelægges rehabiliteringsteamet – evt indhentes LÆ 265

Sygedagpenge 2

En del af fællesskabet

Reform af førtidspension og fleksjob

Februar 2012

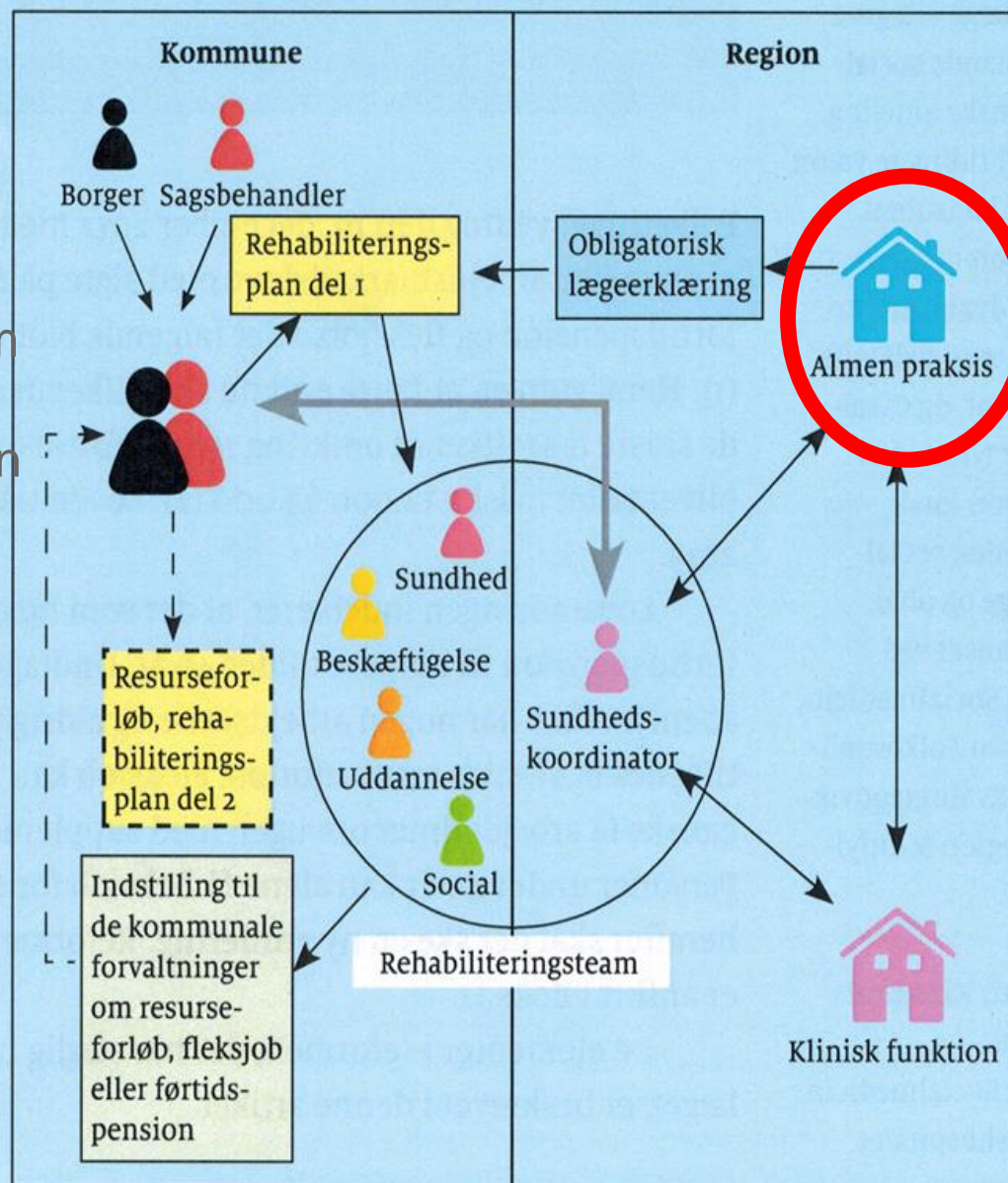
Regeringen

- Personer **under 40** år skal som udgangspunkt **ikke** tilkendes førtidspension
- Personer med komplekse problemer, som er langt fra arbejdsmarkedet og under 40 år skal have tilbud om langvarig tværfaglig hjælp, på tværs af forvaltninger og sektorer for at **udvikle arbejdsevnen = ressourceforløb.**
- **Fleksjobordningen** målrettes også mennesker med meget begrænset arbejdsevne (arbejde ned til 2 timer ugentlig).

Førtidspension og flexjob

- Rehabiliterings-team
- Attest til rehabiliterings-team
- Rehabiliterings-plan
- Sundheds-kordinator
- Klinisk funktion
- Ressourceforløb

Lægeattest til rehabiliteringsteam

1.1 Attesten sendes til	1.2 Patientoplysninger	
	KLE 15.17.18G01 • Sagsidentifikation	Personnummer
	Navn og telefonnummer	

Kommunens rehabiliteringsteam skal afgive indstilling til en plan for, hvordan din patient skal hjælpes i job eller uddannelse. Lægeattesten skal anvendes i den videre sagsbehandling i rehabiliteringsteamet og efterfølgende i kommunen, som træffer den endelige afgørelse i sagen.

Herudover anvendes lægeattesten i sager om revalidering, hvor kommunen skal vurdere, om din patient skal tilbydes revalidering.

Udfyldes af den praktiserende læge i forbindelse med en konsultation (**inkl. objektiv undersøgelse**).

2.1 Praktiserende læge

Hvor længe har du været praktiserende læge for patienten	Periode

2.2 Relevante helbredsforhold

Du bedes her beskrive de helbredsforhold, som har betydning for din patients funktionsevne. Du bedes lægge særlig vægt på at beskrive, **hvorledes** helbredsforholdene påvirker funktionsevnen – både aktuelt og på længere sigt. Du bedes medtage de faktuelle oplysninger du har, vedrørende de relevante helbredsforhold (resultat af dine egne iagttagelser samt objektive undersøgelser, faktuelle resultater vedr. andre speciallægers undersøgelser, resultat af relevante billed-diagnostiske undersøgelser mv.). Tidligere helbredsforhold medtages kun i det omfang det er relevant for nuværende funktionsevne (relevante udskrivningsbreve kan vedlægges).

2.2 Relevante helbredsforhold

Du bedes her beskrive de helbredsforhold, som har betydning for din patients funktionsevne. Du bedes lægge særlig vægt på at beskrive, **hvorledes** helbredsforholdene påvirker funktionsevnen – både aktuelt og på længere sigt. Du bedes medtage de faktuelle oplysninger du har, vedrørende de relevante helbredsforhold (resultat af dine egne iagttagelser samt objektive undersøgelser, faktuelle resultater vedr. andre speciallægers undersøgelser, resultat af relevante billed-diagnostiske undersøgelser mv.). Tidligere helbredsforhold medtages kun i det omfang det er relevant for nuværende funktionsevne (relevante udskrivningsbreve kan vedlægges).

Relevante helbredsforhold -> Funktionsevne

Ikke hele sygehistorien

Faktuelle oplysninger (egne og andres undersøgelser)

Objektiv undersøgelse

2.3 Særlige hensyn

Her anføres eventuelle særlige hensyn, som det pga. patientens helbredsforhold vil være nødvendigt at tage i det videre forløb både på kort og længere sigt i forhold til patientens funktionsniveau. Særlige hensyn kan fx være igangværende behandling, nye behandlingsmuligheder, skånebehov som følge af en kronisk lidelse mv.

2.4 Lægens kommentarer til patientens opfattelse af eget helbred

Her anføres dine kommentarer til patientens beskrivelse af, hvorledes helbredsproblemerne påvirker funktionsevnen og dermed job- og uddannelsesønsker

Lyt til din patients opfattelse af, hvad helbredsproblemerne betyder for funktionsevnen.

Skriv evt. hvad du har drøftet med patienten.

Skriv din vurdering – er pt realistisk?

- Med mit kendskab til NN fra tidligere kan jeg være i tvivl om, hvorvidt de planer han har, er realistiske
- Jeg skønner, at XX varigt har behov for skånehensyn i form af ikke skulderbelastende arbejde
- Der er tale om en varig lidelse som i væsentlig grad påvirker YY's funktionsevne
- Jeg skønner, at det, trods stressbelastningen, vil være en fordel for ZZ at bevare tilknytningen til arbejdspladsen i et eller andet omfang. Det må forventes, at hun gradvist får det bedre
- Jeg skønner, at der midlertidigt vil være behov for skånehensyn i forhold til tunge løft og lange gangdistancer

Eksempler på formuleringer

- Der er tale om en varig tilstand med et varigt skånebehov i forhold til rygbelastende arbejde ...
- Der er tale om en varig lidelse, der medfører betydelige begrænsninger i funktionsevnen.
- Sædvanligvis vil jeg forvente at
- Min erfaring er, at det ...

Flere eksempler - formuleringer

- **Aktindsigtsregler**
- Pt har ret til journalkopi indenfor 7 hverdage
- Tidligere gebyr, nu gratis 1. gang
- Yderligere evt rimeligt gebyr - se PLO'orientering 10/18

- **Videregivelsesregler**
- Foreligge samtykke
- Gælder et år
- Digitalt samtykke

Forsikring & Pension

HUSK

- ikke oplysninger om familiemedlemmers sygdom
- ikke udlevere resultat af gentest
- Tidligere undtagelse for konkurrencelovgivning
 - Nu inddeles attesterne i 2 grupper

Forsikring & Pension

Læge med behandlerrelation

- FP 100 Helbredsattest
- FP 140 Helbredsattest gruppeliv
- FP 402 Nedsat erhvervsevne
- FP 610 Lægens svar
- FP 710 Sundhedsforsikringer
- FP 910 Afbestilling af rejse

F&P -

Egenlægeattester

FP 220, FP 300, FP 350, FP 360, FP 401, FP 410, FP 420, FP 430, FP 440, FP 450, FP 460, FP 470, FP 480, FP 490, FP 500, FP 510, HIV-antistoftest.

- Udfyldes af alle læger
- Selv fastsætte honorar – medgået tidsforbrug
- Øvrige vilkår
- Alt foreslået offentliggjort på egen hjemmeside, så kan selskaberne se vilkår og priser
- Husk årlig pristalsregulering

F&P øvrige attester

- Udlever ikke hele journalen ukritisk til forsikringsselskabet
- Gennemgå den og udvælg det relevante
- "Tildæk" notater om tredje person
- Honorar efter aftale i 3 grupper: op til 3 år, 3-6 år, mere end 6 år

FP 610

- Der foreligger almindelig henvisningsmulighed
Kopi af henvisning medgives
- Der findes indikation, men ikke henvisningsmulighed. Mundtligt vejlede patienten
- Selskabet må bede skriftligt om FP 710
- Hverken eller..., ex zoneterapi, craniosakral terapi

Sundhedsforsikringer

Til lægen: Denne attest må kun udfyldes på foranledning af det pensions- eller forsikringselskab, hvor den forsikrede er kunde. Lægen honoreres således kun, hvis selskabet har bedt lægen om at udfylde den. Attesten er i udgangspunktet en fremmodeattest. Hvis selskabet eller patienten ønsker, at lægen skal udfylde attesten uden, at patienten er til stede i mens, skal patienten afgive samtykke hertil.

Navn:	
Cpr-nr:	Skadenr./police-nr.:
Attesten er udfyldt vedrørende:	

Udfyldes af den undersøgende læge	
1 Hvor længe har du været patientens læge?	Dato:
2 Hvilke symptomer har patienten og hvornår startede de?	Dato for første symptom:
Hvornår undersøgte du patienten for symptomerne første gang?	Dato:
3 Foreligger der en diagnose på tilstanden?	NEJ JA ☐ ☐
Er sygdommen kronisk?	☐ ☐
Hvornår blev diagnosen stillet?	Dato:
4 Har du henvist patienten til speciallæge, sygehus eller anden behandler, fx psykolog, fysioterapeut, diætist?	NEJ JA ☐ ☐
a. Har du henvist patienten til billeddiagnostiske undersøgelser?	☐ ☐
b. Ved psykologhjælp: Er patienten henvist via den offentlige sygesikring?	☐ ☐
c. Ved behandling hos diætist:	☐ ☐
d. Ved kiropraktorbehandling: Kan du anbefale kiropraktorbehandling?	☐ ☐
5 Har patienten dig bekendt været behandlet/undersagt for samme symptomer, sygdom eller skade før?	NEJ JA ☐ ☐
6 Skanner du, at tidligere symptomer, sygdomme eller andre forhold, herunder graviditet, har haft nogen form for indflydelse på nuværende symptomer/sygdom eller forværet dens følger?	NEJ JA ☐ ☐

- Attestudvalget i Lægeforeningen
- Læger.dk -> Råd og støtte -> Attester
- Attestudvalget: tlf 3544 8500
- Hverdage 9-15
- Mail: dadl@dadl.dk
- **Følg med i PLO'orientering**
 - bliv ekstraordinært medlem af PLO – gratis for læger i H-stilling
 - eller tilmeld dig nyhedsbrevet

Råd og vejledning
